

“Convalescent d’un jo molt greu, em miro el marbre fugisser dels núvols, el mausoleu del cel”. **Carles Camps Mundó**

ESTILS

Opinió

JOHN MOORE / GETTY

Guarir amb el cor

EULÀLIA FANAR

INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

Malgrat estrenar-se al cinema el passat novembre, i les bones crítiques que va aconseguir a casa nostra, no he vist *Una pasteleria en Tokio* fins aquesta setmana. Encara viatja amb mi, probablement per la seva cadència lenta i poètica que et va penetrant de forma gairebé imperceptible. És més que una bonica història.

De principis de març a finals d'abril, Japó celebra precisament la floració del cirerer, que a la pel·lícula hi té un paper destacat. El *hanami* és la gran festa de viure aquest gran esdeveniment floral i efímer que recorre gradualment tot el país i que és anunciat i seguit amb expectativa a la premsa. Però si *Una pasteleria en Tokio* ens commou no és només per aquesta estètica, senzilla i subtil a la vegada, de les petites coses. Ens parla de la força interior que bateja dins de cadascú i també de l'estigma social, dels rumors i la discriminació. Una dona vella i leprosa, exclosa de la societat des de jove, ha desenvolupat una enorme sensibilitat per escoltar tot allò que l'envolta, de la lluna a les mongetes vermelles, destil·lant-ne una profunda consciència del moment que li permet suavitzar l'estigma i cuinar delícies excepcionals.

Mentre la veia, inevitablement pensava en un altre gran testimoni, en aquest cas sense ficció: la doctora

Esperança
Cal escoltar les persones que pateixen la discriminació i l'estigmatització. Ens regalen unes històries que corprenen, són exemples de transformació social i personal

francesa Yvette Parès, que va dedicar tota la vida a combatre la lepra al Senegal combinant la medicina tradicional d'aquella regió amb els seus coneixements de biologia i medicina. A l'Àfrica de l'Oest no hi ha cirerers, però sí grans arbres que continuen servint de refugi i esperança per a totes aquelles persones que pateixen i que, d'una manera o altra, viuen discriminades i estigmatitzades. Des de la presència i l'escolta atenta, són exemples de transformació social i personal que ens regalen unes històries que corprenen.

Un conte intemporal

El *Llibre del gentil i dels tres savis*, de Ramon Llull (1232-1316), ens ofereix una sorprenent paràbola interreligiosa amb un desenllaç desconcertant. Ara, amb versió d'Ignasi Moreta i les il·lustracions d'Àfrica Fanlo, l'editorial Fragmenta en fa una edició per a tots els públics, inclosos els infants.

Pannikar i Octavio Paz

Eduard Muntaner Perich, investigador de la Universitat de Girona, conduirà la quarta de les *Lectures Fons Raimon Panikkar* amb la conferència *Poètica del pensament. Octavio Paz llegit en clau panikkariana*. Serà dimecres 30 de març, a les 19h, a la Biblioteca Barri Vell (Josep Ferrater Mora 1, Girona).

Songhai: desenvolupament integral africà

L'agricultura ecològica i la dignitat humana són els fonaments, des de fa vint anys, d'aquest projecte exemplar

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Sobre una porta al bell mig de l'Àfrica, una porta vers l'esperança, malgrat l'imparable allau de notícies catàstrofiques que ens arriben d'aquest continent. Esperança sobre allò més bàsic: retrobar la dignitat perduda, o espoliada. Però per creuar aquesta porta cal desfer-se, primer, d'alguns tòpics (i tot tòpic té una part de veritat, fet que dificulta encara més la seva eradicació). ¿Com recuperar la dignitat sense desfer-se, per exemple, del tòpic que diu que l'Àfrica és un niu de pobresa i d'aculturització tan gran que només l'ajuda econòmica externa i els models de producció occidentals podran treure-la de la foscor? Aquesta porta que ara creuarem, té una inscripció universal: “Vés cap a la gent. Conviu-hi. Estima la gent, aprèn d'ella. Comença amb els qui coneixen. Planifica amb ells. Construeix amb allò que tenen. Ensenya mostrant. Aprèn practicant. No et conformis, transforma. No alleugeris, allibera. I quan la feina estigui acabada i la tasca assolida, la gent dirà: «L'hem fet nosaltres mateixos»”. Aquests consells, atribuïts al savi Lao Tsé, presideixen la porta

d'aquesta esperança africana. El sacerdot dominic Godfrey Nzamujo se'ls va gravar al cor, i amb ells actua. De la seva tradició cristiana té gravada una altra màxima, la de Sant Tomàs d'Aquino: “*Contemplata aliis tradere*”. És a dir, contempla i dona als altres allò que has contemplat. Alliberar, practicar, meditar, servir: frontisses necessàries d'aquesta porta que, de la mà del pare Godfrey Nzamujo, traspassem.

Contemplatiu i pràctic

Nascut a Kano (Nigèria) l'any 1950 en una família catòlica practicant, Nzamujo decideix entrar a l'orde dels dominics per posar-se al servei de la seva comunitat. A la Universitat de Loliola Marymount (Estats Units) estudia microbiologia, electrònica i ciències del desenvolupament. A principis dels anys vuitanta, i amb la proliferació de les imatges mediàtiques sobre la misèria a Etiòpia, el llavors professor universitari d'electrònica decideix tornar a l'Àfrica (“un continent on semblava que l'esperança no estava permeada”) per aplicar la filosofia de vida de la seva orde, que fa de la contemplació l'eina bàsica del treball. “Estudia, resa i comparteix-ne els fruits amb els teus germans per alliberar-los”, es va dir el pare Nzamujo. Amb una idea molt concreta del que significa-

Autoestima
El nom no es va triar en va, remet el mític i precolonial imperi africà del segle XV

Expansió
De Benín, el projecte ja ha saltat a Nigèria i acull un miler de joves pagesos

01. Instal·lació de pesca sostenible a Porto Novo.
02. El dominic Godfrey Nzamujo.
FOTOS: SONGHAI.ORG

va això, va recórrer diversos països africans per poder començar a posar en pràctica el seu projecte. “Al principi ningú hi creia –confessa Godfrey–, ni tan sols els religiosos de la meva orde, ni la meva família o amics. Però estava convençut que en el futur seria diferent, perquè Déu ens ajudaria i la justícia tornaria”.

Finalment, el govern de Benín li dona el suport necessari cedint una hectàrea de terreny a Porto Novo. L'octubre de 1985 neix el projecte Songhai. Si calia recompondre l'ànima dels africans, necessitaven un nom de puixança i orgull, i Songhai, l'imperi africà del segle XV, tenia l'efecte de recordar un temps on els valors fonamentals (visió, coratge, creativitat, sentit del bé comú, disciplina i solidaritat) van ser clau en l'emergència d'aquella cèlebre civilització de l'Àfrica Occidental, com explica Nzamujo. Eines que van veure's greument perjudicades, especialment, per la irrupció del colonialisme i la fragmentació dels pobles i que calia tornar a reivindicar, no per xovinisme ni per mistificació del passat, sinó per sanar l'hàbit trastocat. L'objectiu principal? Els joves.

Una recepta global

¿Té dret, l'Àfrica, a reivindicar un desenvolupament endogen, autosuficient i sostenible que, a més, no s'oblidi dels valors intangibles lligats

a l'espiritualitat i la transformació digna de la persona? “En aquest continent el que sobren són cimeres”, respon Nzamujo. Conciliant d'una manera excel·lent la fase contemplativa amb l'activa –un equilibri simple, per essencial, però sovint difícil d'assolir degut a l'excés d'una de les dues parts–, el pare dominic ha aconseguit que Songhai sigui, amb els anys, un exemple a seguir, exportable i internacionalment reconegut. La recepta és bàsica: què té, principalment, aquest continent? Terra i gent enèrgicament rica. Callia, doncs, aprofitar els recursos. Songhai va néixer com una granja autosuficient on l'agricultura ecològica fou la base d'un desenvolupament integral que dignificà la terra i les persones que hi vivien, en especial els joves pressionats per la creixent urbanització del continent i tots els desequilibris mediambientals i socials que això genera. Amb vint anys tenen gairebé vint hectàrees, i granges-escola amb el mateix model autogestionat a diverses parts de l'interior del país i també a zones veïnes, en especial Nigèria.

Equilibri delicat i laboriós

Per Nzamujo, tot és aprofitable, cíclic i vital, només cal contemplar-ho i posar-se al servei d'aquest engranatge, del qual l'ésser humà en forma part. A Songhai hi estudien milers de joves pagesos, tenen granges d'animals i piscifactoria, botiga per vendre tant els seus productes com els dels projectes creats pels exalumnes, un taller mecànic on elaboren la pròpia maquinària agrícola amb peces reciclades i fins i tot han dedicat un espai a l'ecoturisme.

Nzamujo està convençut que aquesta és l'única porta digna i factible vers l'esperança, on cada persona sigui responsable del seu propi desenvolupament humà alhora que ho és del desenvolupament conjunt. Un desenvolupament que no té com a màxima el creixement exponencial, inabastable i depravador, sinó un equilibri delicat i laboriós, però real, on les persones i els recursos naturals es troben.

Fa un mes, a mitjans de febrer del 2016, una delegació de l'Alt Comissionat de Nacions Unides per als Refugiats va visitar Songhai amb gran interès, i Nzamujo, amb la visió pràctica i simple que el caracteritza, els va dir: “Si poguéssiu transformar tots els camps de refugiats en pobles rurals verds, resolldreu d'una vegada molts problemes”. Perquè el que ens ofereix el projecte Songhai no és només una porta d'esperança per a l'Àfrica, sinó per al conjunt del planeta: dignificar la vida humana i escoltar la terra, obrint-nos, a la vegada, a l'inefable. —

6 PLANS PER AL CAP DE SETMANA

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisi in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisi in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisi in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisi in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisi in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisi in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo